

FINANCIRANJE MALOG GOSPODARSTVA I ESI PROJEKATA

Drniš, 14. ožujka 2019. godine

- Razvojna banka.
- U vlasništvu Republike Hrvatske.
- Neprofitna financijska institucija.

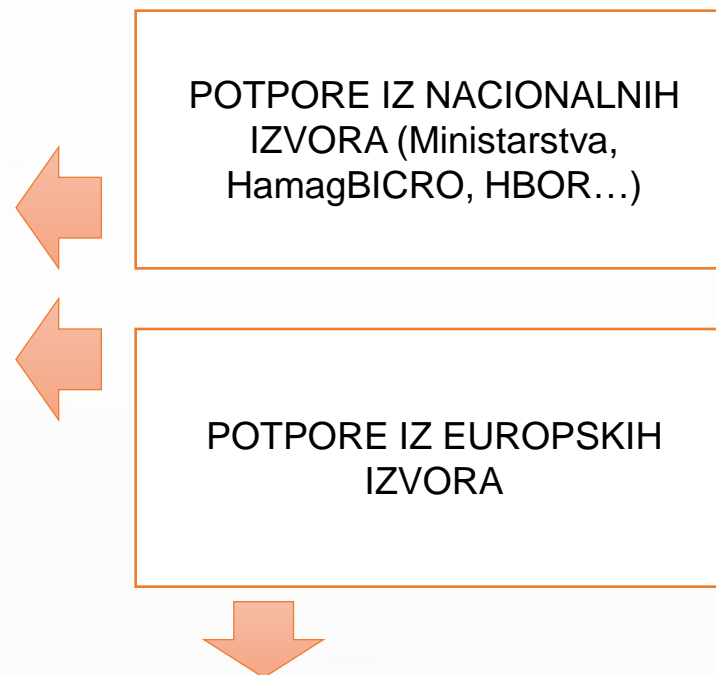
Kreditiranje

**Akreditivno i
garantno
poslovanje**

Osiguranje

Savjetovanje

- Programi kreditiranja prilagođeni potrebama malog gospodarstva,
- Poticanje poduzetničke aktivnosti (početnici, mladi poduzetnici, žene poduzetnice)
- Predfinanciranje ili međufinanciranje ESI projekata
- Potpore izvoznicima
- Financiranje projekata javnog sektora.

PRAVILA:

- Podmirenje isključivo prihvatljivog troška
- Jednak tretman – natjecanje, vanjski procjenitelji
- Ne-kumulativnost – korištenje više izvora potpora za isti projekt
- Sufinanciranje – grant ne pokriva ukupne troškove
- Bez prihvaćanja troškova nastalih prije prijave projekta

HBOR

HRVATSKA BANKA
ZA OBNOVU I RAZVITAK

KREDITIRANJE INVESTICIJA

KREDITIRANJE OBRTNIH SREDSTAVA

Namjena

Ulaganje u modernizaciju proizvodnje, nove tehnologije, širenje postojećeg poslovanja i izgradnju novih proizvođačkih kapaciteta

Financiranje tekućih obveza koje nastaju redovnim poslovnim aktivnostima (npr. sirovine i materijal, zalihe, plaće, potraživanja od kupaca i opće troškove).

Kamatna stopa

2% ili 4% ovisno o programu, veličini poduzetnika, dosadašnjoj uspješnosti poslovanja i području ulaganja. Za ulaganja u poljoprivredi, turizmu, industriji, zaštiti okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije do 30.6.2019., 2% ili 3% godišnje

2%, 3% ili 4%, ovisno o programu kreditiranja

Rok otplate

12 do 17 godina (uključujući i početak od 2 do 5 godina) ovisno o programu kreditiranja

6 mjeseci do 6 godina

Način kreditiranja

Putem poslovne banke, izravno, po modelu podjele rizika i modelu podređenog duga

Putem poslovnih banaka

- Niže kamatne stope za 1% u odnosu na trenutno važeće uvjete programa (vrijedi za nova odobrenja do 30.6.2019.).
- Snižene kamatne stope za pred-financiranje EU programa.
- Snižene kamatne stope za ciljane skupine (mladi, poduzetnice, početnici).
- Financiranje OPG-a.
- Financiranje iznajmljivača.

Ciljane skupine

- **Početnici:** starosti do 55 godina, prvi put osnivaju obrt ili društvo, samozapošljavaju se;
- **Mladi poduzetnici:** starosti do 30 godina, većinski vlasnici društva ili obrta, samozaposlenici su;
- **Žene poduzetnice:** većinske vlasnice obrta ili društva, samozaposlene;

Uvjeti financiranja

- Kreditira se 100% predračunske vrijednosti ulaganja
- Ne financira se PDV
- Najveći iznos kredita: 700.000 kuna,
- Rok otplate: do 12 godina, uključujući do 2 godine počeka.
- Kamatna stopa: 2% godišnje

Cilj	<ul style="list-style-type: none">▪ kreditiranje malih i srednjih poduzetnika na područjima posebne državne skrbi ili na potpomognutim područjima (JLS razvrstane u skupine I, II, III, IV), ili brdsko-planinskim područjima ili otocima;▪ ulaganja malih i srednjih poduzetnika u poljoprivredu i preradu poljoprivrednih proizvoda na svim područjima.
Način kreditiranja	<ul style="list-style-type: none">▪ putem poslovnih banaka▪ po modelu podjele rizika
Korisnici kredita	<p>pravne osobe i fizičke osobe (trgovačka društva, zadruge, obrtnici, OPG):</p> <ul style="list-style-type: none">▪ koji ulažu na područjima s otežanim uvjetima gospodarenja▪ koji ulažu u ribarstvo i poljoprivrednu djelatnost
Visina kredita	<ul style="list-style-type: none">▪ od 80.000,00 – 3.500.000,00 HRK▪ do 100% ukupne investicije bez PDV-a
Kamatna stopa	<ul style="list-style-type: none">▪ 2 i 4 % godišnje (ovisno o statusu krajnjeg korisnika)▪ sniženje kamatne stope za nova ulaganja – 1% (vrijedi do 30.6.2019.)▪ sniženje kamatne stope za zapošljavanje mladih (0,2%)
Rok otplate	<ul style="list-style-type: none">▪ do 14 godina (uključujući poček)▪ do 3, odnosno 5 godina počeka (za podizanje i/ili restrukturiranje dugogodišnjih nasada)
Namjena kredita	<ul style="list-style-type: none">▪ osnovna sredstva▪ trajna obrtna sredstva - do 30% iznosa kredita

Cilj	Kreditiranje razvitka malog i srednjeg poduzetništva u svrhu moderniziranja i proširenja poslovanja, povećanja broja novih radnih mjesta
Realizacija kredita	<ul style="list-style-type: none">▪ izravno i▪ putem poslovnih banaka
Korisnici kredita	<ul style="list-style-type: none">▪ pravne osobe i fizičke osobe▪ osnovni uvjet: poslovanje duže od 2 godine
Visina kredita	<ul style="list-style-type: none">▪ od 80.000,00 – 8.000.000,00 HRK▪ u pravilu do 75% ukupne investicije bez PDV-a
Kamatna stopa	<ul style="list-style-type: none">▪ 2 i 4 % godišnje (ovisno o statusu krajnjeg korisnika)▪ sniženje kamatne stope za nova ulaganja – 1% (vrijedi do 30.6.2019.)▪ sniženje kamatne stope za zapošljavanje mladih (0,2%)
Rok otplate	<ul style="list-style-type: none">▪ do 12 godina▪ uključujući do 3 godine počeka
Namjena kredita	<ul style="list-style-type: none">▪ osnovna sredstva▪ trajna obrtna sredstva - do 30% iznosa kredita

CILJ HBOR-a:

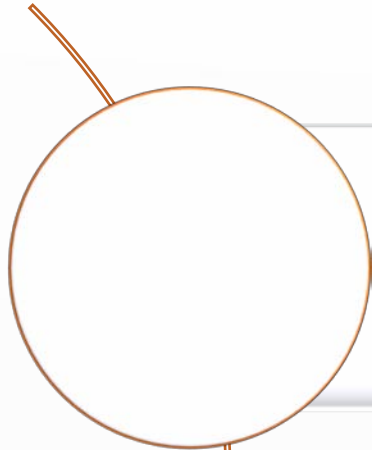
- Olakšati i poticati apsorpciju ESI fondova te posredno doprinijeti održivom razvoju i uravnoteženom gospodarskom rastu
- Postati prepoznatljivi kao ključan i kvalitetan partner za EU sufinanciranje među korisnicima EU projekata te drugim relevantnim dionicima

KAKO?

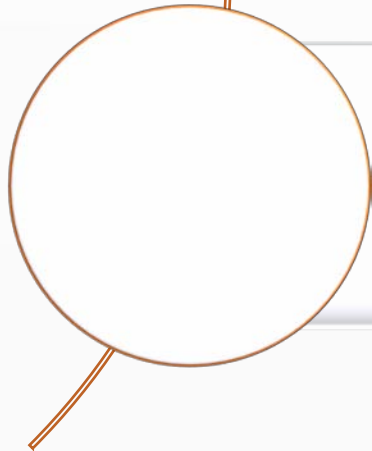
**1. KREDITNO
POSLOVANJE**

**2. GARANTNO
POSLOVANJE**

**3. INFORMATIVNA
ULOGA I
PARTNERSTVO S
KLJUČNIM DIONICIMA**

EU PRIVATNI SEKTOR: 1,70% (za kredite do 10 godina), 1,90% za kredite preko 10 godina.

EU RURALNI RAZVOJ, RIBARSTVO I VINSKA OMOTNICA: 1,70% (za kredite do 10 godina); 1,90% (za kredite preko 10 godina).

Cilj	Kreditiranje projekata koji se kandidiraju za sufinanciranje sredstvima Zajedničke poljoprivredne i ribarstvene politike, odnosno sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, Europskog garancijskog poljoprivrednog fonda te Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.
Korisnici kredita	Korisnici koji zadovoljavaju uvjete natječaja u okviru kojeg podnose zahtjev.
Namjena	Financiranje troškova provedbe projekta, koji obuhvaćaju: - dio projekta koji će se financirati sredstvima ESI fondova - prihvatljivi izdaci - izdatke koji su dio projekta, a koje nije moguće kandidirati za ESI fondove.
Iznos	Najniži iznos kredita je ograničen na 80.000,00 kuna. Najviši iznos kredita nije ograničen. Krediti se odobravaju u kunama, uz valutnu klauzulu u EUR.
Kamatna stopa	Najmanje 1,7% godišnje za kredite na rok do 10 godina, a 1,9% godišnje na rok dulji od 10 godina (ovisno o kreditnom rangu klijenta, rangu instrumenata osiguranja i roku otplate kredita).
Rok otplate	Do 15 g., uključujući do 3 ili 5 (za podizanje i/ili restrukturiranje dugogodišnjih nasada) godina počeka
Način kreditiranja	Izravno i putem poslovnih banaka
Ostalo	Predviđena je mogućnost izdavanja bankarske garancije za povrat predujma iz EU darovnice

Cilj	Kreditiranje projekata privatnog sektora koji se sufinanciraju sredstvima ESI fondova
Korisnici kredita	Svi korisnici koji se bave ekonomskom djelatnošću, bez obzira na njihov pravni oblik, pod uvjetom da istovremeno zadovoljavaju uvjete ESI fondova
Namjena	<p>Financiranje troškova provedbe projekta, koji obuhvaćaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dio projekta koji će se financirati sredstvima ESI fondova - prihvatljivi izdaci -izdatke koji su dio projekta, a koje nije moguće kandidirati za ESI fondove (npr. obs)
Iznos	Najniži iznos kredita je 80.000,00 kuna. Najviši iznos kredita nije ograničen. Krediti se odobravaju u kunama, uz valutnu klauzulu u EUR
Kamatna stopa	Najmanje 1,7% godišnje za kredite na rok do 10 godina, a 1,9% godišnje na rok dulji od 10 godina (ovisno o kreditnom rangju klijenta, rangju instrumenata osiguranja i roku otplate kredita).
Rok otplate	Do 15 g., uključujući do 3 godina počeka (17 g., uključujući do 4 godina počeka, ukoliko je isto opravdano inv. studijom)
Način kreditiranja	Izravno, putem poslovnih banaka ili po modelu podjele rizika s poslovnim bankama
Ostalo	Predviđena je mogućnost izdavanja bankarske garancije za povrat predujma iz EU darovnice

Bespovratna sredstva iz fondova EU za sufinansiranje prihvatljivih izdataka u određenom postotku

Kreditna (vlastita) sredstva za financiranje preostalog dijela prihvatljivih izdataka

Kreditna (vlastita) sredstva za financiranje **neprihvatljivih izdataka** koji čine sastavni dio projekta

Dijelom avansno (postotak avansa ovisi o programu te ga je moguće ostvariti uz predočenje avansne garancije), **ostatak tijekom ili nakon provedbe projekta.**

Osigurani novčani tijek preduvjet je za provedbu projekta!

**VISINA NOMINALNIH KAMATNIH STOPA PO PROGRAMU
 „Kreditiranje projekata ruralnog razvoja, ribarstva i vinske omotnice“
 u primjeni od 01.04.2018. godine***

Visina kamatne stope za (krajnjeg) korisnika kredita				
Kreditni rang	Rok otplate	Kolateralizacija (osiguranje)		
		Visoka	Normalna	Niska
Jak (AAA-A)	do 10 godina	1,7	1,7	1,7
	dulje od 10 godina	1,9	1,9	1,9
Dobar (BBB)	do 10 godina	1,7	1,7	2,5
	dulje od 10 godina	1,9	1,9	
Zadovoljavajući (BB)	do 10 godina	1,7	2,5	4,2
	dulje od 10 godina	1,9		
Slab (B)	Do 10 godina	2,5	4,2	6,6
	Dulje od 10 godina			
Loš / financijske teškoće (CCC i niže)		4,2	6,6	9,8

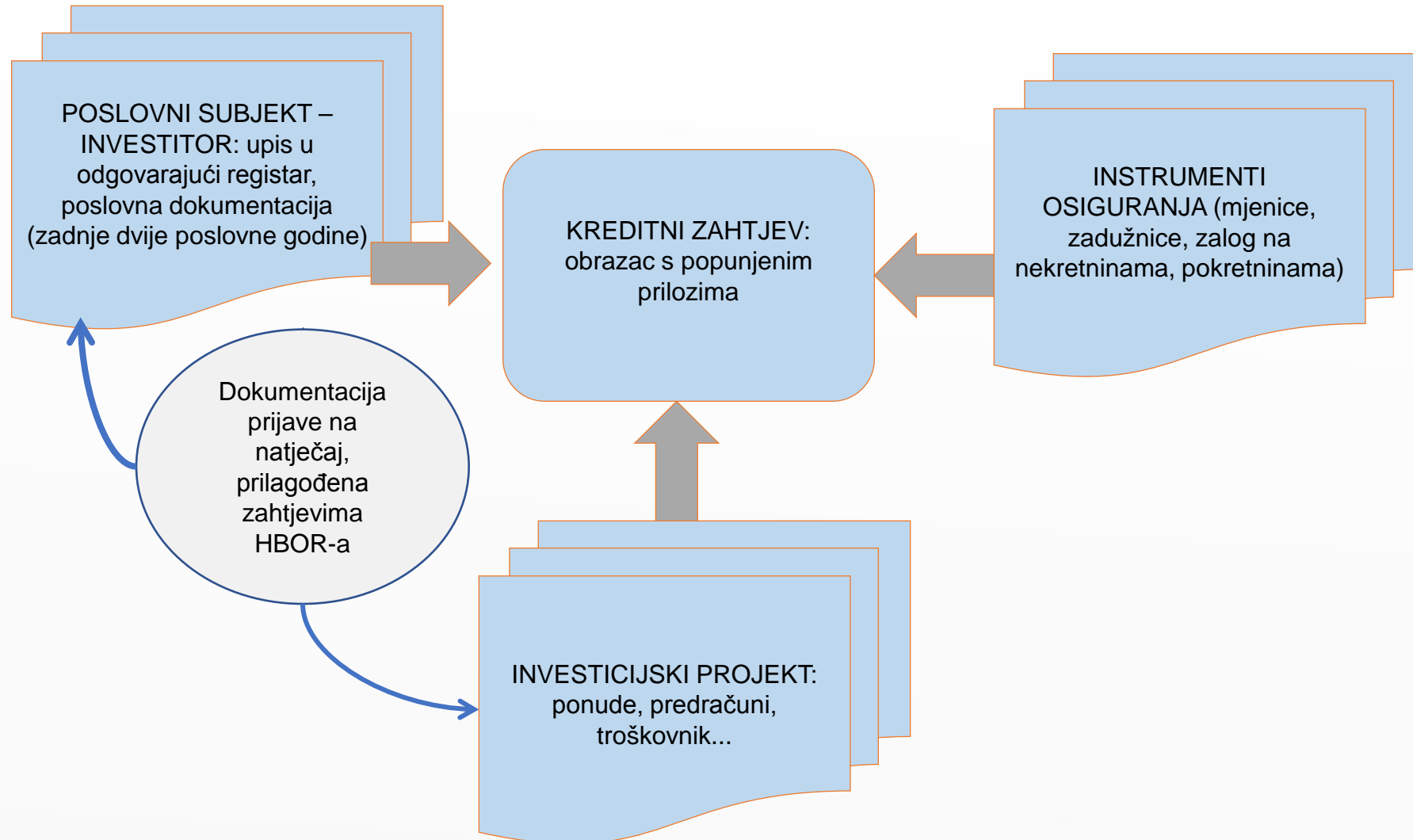
*kamatne stope prikazane u tablici se primjenjuju na zahtjeve odobrene do 31.12.2018. godine

*kamatne stope prikazane u tablici su informativnog karaktera. Konačne kamatne stope ovisit će o uvjetima (početak i rok otplate) svakog pojedinačnog zahtjeva za kredit

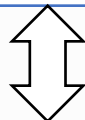
*kamatne stope prikazane u tablici mogu se izmijeniti ukoliko dođe do izmjene osnovne kamatne stope za izračun referentne kamatne stope koju objavljuje Europska komisija što posljedično znači da kamatna stopa prilikom pripreme dokumentacije uz zahtjev za kredit i kamatna stopa prilikom odobrenja kredita mogu biti različite

KREDITNI RANG – analiza i procjena kreditne sposobnosti.

RANG INSTRUMENTA OSIGURANJA – analiza i procjena prihvatljivosti ponuđenih instrumenata (zadužnice, mjenice, zalog/prijenos vlasništva nad nekretninama, pokretninama, jamstva države ...).

MALI I SREDNJI PODUZETNICI

Ograničen pristup izvorima
financiranja:

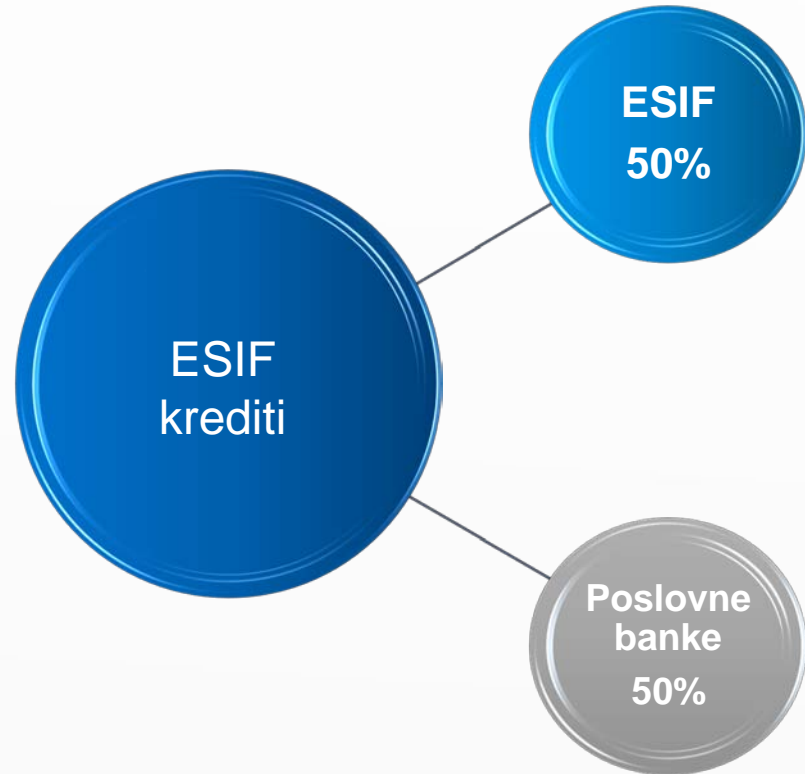
- visoki troškovi zaduživanja
- nedostatni instrumenti osiguranja
- poslovne banke nesklone rizicima
- prezaduženost
- nedovoljno razvijeno tržište kapitala

FINANCIJSKI INSTRUMENTI:

ESIF Krediti za rast i razvoj
ESIF Pojedinačna jamstva

- Fond sredstava ESIF-a kojima upravlja HBOR, a koja se stavljaju na raspolaganje poslovnim bankama uz kamatnu stopu od 0%.

Pojedinačni krediti krajnjim primateljima ugovaraju se iz sredstava izvora ESIF-a i sredstava iz izvora poslovnih banaka u omjerima 50:50.

- Sredstva privatnog doprinosa financijskom instrumentu koja osiguravaju poslovne banke po tržišnim kamatnim stopama.

**Privredna banka Zagreb d.d.
Erste & Steiermärkische Bank d.d.
Zagrebačka banka d.d.**

KRAJNJI KORISNICI	MSP u fazi rasta i razvoja.
NAMJENA KREDITA	<p>a) Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te prijenos vlasničkih prava (business transfer):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnivačka ulaganja ▪ Zemljište i građevinski objekti ▪ Oprema i uređaji <p>b) Obrtna sredstva povezana s aktivnostima razvoja i širenja poslovne aktivnosti korisnika (do maksimalno 30% iznosa kredita).</p>
PRIHVATLJIVI SEKTORI	<p>Industrija (Prerađivačka industrija)</p> <p>Turizam (Djelatnosti pružanja smještaja)</p> <p>Ostali (Kreativna industrija, usluge temeljne na znanju)</p>
NAJNIŽI IZNOS KREDITA	100 tisuća EUR u kunskoj protuvrijednosti.
NAJVIŠI IZNOS KREDITA	3 mil EUR u kunskoj protuvrijednosti, a za sektor turizma do 10 mil EUR u kunskoj protuvrijednosti.
ROKOVI OTPLATE	Do 12 godina, uključivši do 2 godine počeka, a za sektor turizma do 17 godina, uključivši do 4 godine počeka.
KORISTI	Niske kamatne stope, oslobođenje od plaćanja naknada (za obradu zahtjeva, rezervaciju sredstava).

Kreditni za koje HAMAG BICRO odobrava subvenciju kamatne stope:

Za kredite s minimalnim rokom dospijeca od 5 godina te minimalnim postotkom jamstva od 50%.

Djelatnosti prihvatljive za korištenje subvencije kamatne stope:

- C Prerađivačka,
- H prijevoz i skladištenje (samo 50.1 Pomorski i obalni prijevoz putnika i 50.3 Prijevoz putnika unutrašnjim vodenim putovima),
- I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane,
- R Umjetnost, zabava i rekreacija.

Iznos subvencija:

- Subvencija kamatne stope osigurava se do polovice iznosa ukupne kamatne stope za poduzetnika utvrđene u indikativnom planu otplate.
- Stopa subvencije ne smije premašiti umanjenu kamatnu stopu. Ako bi se dogodio takav slučaj, stopa subvencije mora biti jednaka umanjenoj kamatnoj stopi.

Državna potpora:

Potporu u subvenciji dodjeljuje HAMAG BICRO; jednaka je iznosu subvencije.

Umanjenje kamatne stope?

Korištenje ESIF pojedinačnih jamstava - **odobrenje kredita HBOR-a s umanjenom kamatnom stopom.**

Umanjena kamatna stopa:
**redovna kamatna stopa (sukladno kreditnom programu)
 umanjena za određeni postotak**

Postotak jamstva	Minimalna visina
50	0,5
51	0,51
52	0,52
53	0,53
54	0,54
55	0,55
56	0,56
57	0,57
58	0,58
59	0,59
60	0,6
61	0,61
62	0,62
63	0,63
64	0,64
65	0,65
66	0,66
67	0,67
68	0,68
69	0,69
70	0,7
71	0,71
72	0,72
73	0,73
74	0,74
75	0,75
76	0,76
77	0,77
78	0,78
79	0,79
80	0,8

Nezavisna procjena
tržišnih nedostataka u
financiranju poljoprivrede,
prerađivačke industrije i
šumarstva

Ograničenja:

- poslovne banke – selektivan pristup financiranju
- visoki troškovi zaduživanja (kamate, naknade)
- prezaduženost i nedostatak vlastitih sredstava
- nedostatni instrumenti osiguranja
- nužna značajnija ulaganja u opremu
-

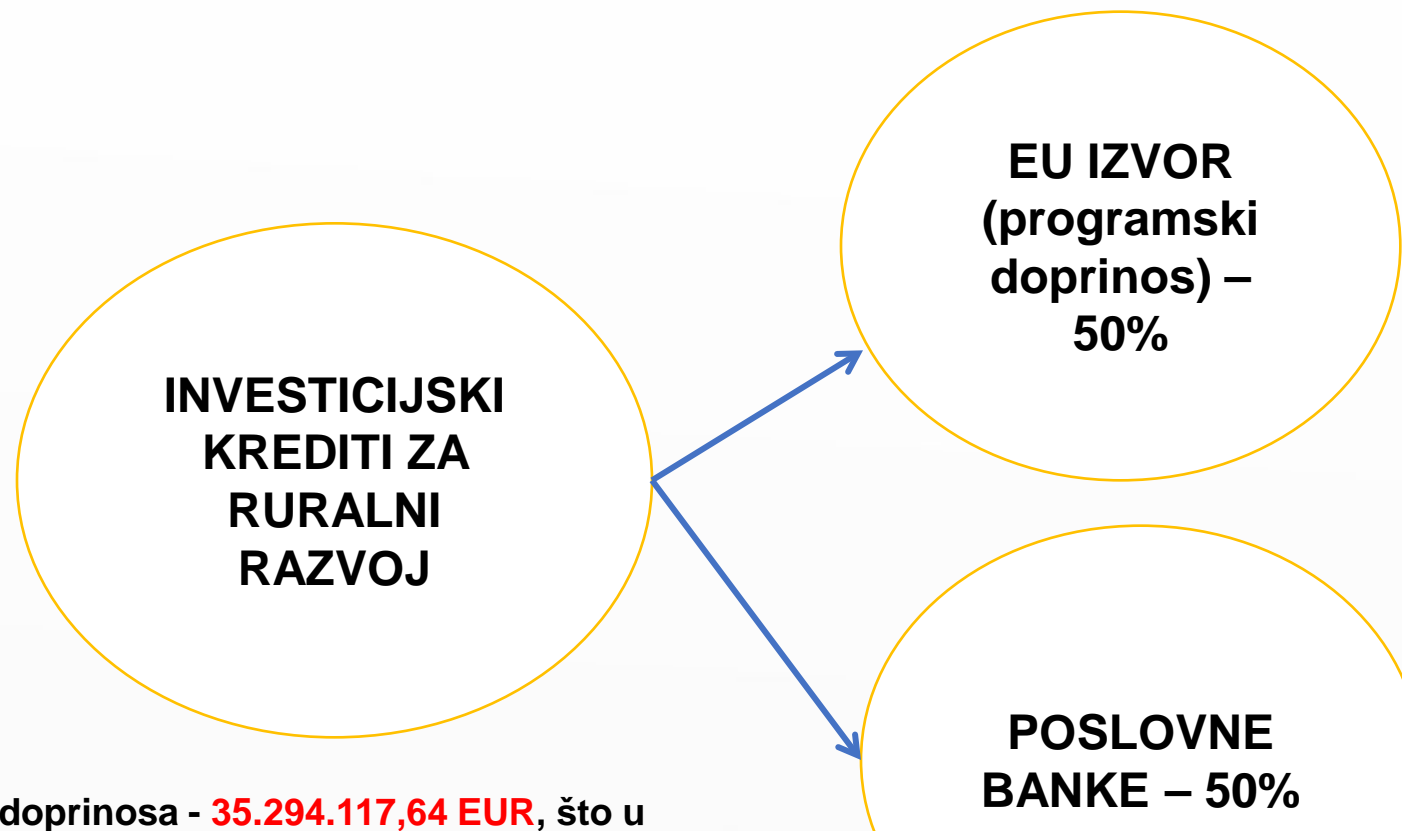
FINANCIJSKI INSTRUMENTI:

**“INVESTICIJSKI KREDITI ZA
RURALNI RAZVOJ”**

Namjena	<p>Ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu, a sve u skladu s prihvatljivim namjenama po pojedinoj podmjeri PRR.</p> <p>Financiranje obrtnih sredstava povezanih s ulaganjem (do 30% prihvatljivih troškova ulaganja ili 200.000 EUR, ovisno o tome koje je iznos viši).</p>
Korisnici kredita	<p>Poljoprivrednici i prerađivači poljoprivrednih proizvoda te subjekti koji djeluju u sektoru šumarstva, a što obuhvaća sljedeće organizacijske oblike:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG), ▪ obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, ▪ trgovačko društvo (uključujući proizvođačke organizacije), ▪ zadruga (također uključujući proizvođačke organizacije).
Iznos	<p>Najniži iznos kredita je 50.001 EUR-a, u kunskoj protuvrijednosti.</p> <p>Najviši iznos kredita je 1 milijun EUR-a u kunskoj protuvrijednosti.</p> <p>Valuta kredita: u kunama ili u kunama s valutnom klauzulom.</p>
Kamatna stopa	<p>Prosjek zbroja kamatne stope na dio Programskog doprinosa (0%) i kamatne stope na dio sredstava poslovne banke (prema ponudi u javnoj nabavi).</p>
Rok otplate	<p>Do 15 godina, uključujući do 3 , odnosno 5 (za podizanje i/ili restrukturiranje dugogodišnjih nasada).</p>
Način kreditiranja	<p>Putem poslovnih banaka.</p>
Dodana vrijednost	<p>Niska efektivna cijena financiranja, što se ostvaruje kroz nisku kamatnu stopu te oslobođenje od plaćanja naknada koje se uobičajeno naplaćuju prilikom odobrenja i korištenja kredita.</p> <p>Vlastito učešće korisnika kredita u investiciji iznosi minimalno 10% ukupne vrijednosti investicije bez PDV-a, a moguće je financirati i do 100% ukupne vrijednosti investicije bez PDV-a (za sektor mljekarstva moguće bez učešća), sve sukladno procjeni poslovne banke.</p>

MJERA	PODMJERA	TIP OPERACIJE
4 Ulaganja u fizičku imovinu	4.1 Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva	4.1.1 restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava – 17,65 MEUR
		4.1.2 zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš – 2,94 MEUR
		4.1.3 korištenje obnovljivih izvora energije – 8,82 MEUR
	4.2 Ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda	4.2.1 povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima - 11,76 MEUR
		4.2.2 korištenje obnovljivih izvora energije – 8,82 MEUR
6 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	6.4 Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	6.4.1 razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – 14,71 MEUR
8 Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	8.6 Ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda	8.6.1 modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumsko uzgojnim radovima – 2,94 MEUR
		8.6.2 modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva – 2,94 MEUR

Privredna banka Zagreb d.d.
OTP Banka d.d.
Zagrebačka banka d.d.

- Iznos Programskog doprinosa - **35.294.117,64 EUR**, što u protuvrijednosti u nacionalnoj valuti iznosi 268.235.294,06 HRK (sredstva EPFRR u iznosu od 228.000.000,00 HRK, nacionalna sredstva u iznosu od 40.235.294,06 HRK).
- Financijski posrednici (banke) osiguravaju iznos koji odgovara Programskom doprinosu, umanjenom za iznos upravljačkih troškova i naknada HBOR-a i finansijskih posrednika. Na ovaj način postiže se efekt poluge od 2x.

Područni uredi:

- izravan pristup korisnicima kredita
- regionalna prisutnost HBOR-a
- Savjetovanje i informiranje korisnika HBOR-ovih programa i proizvoda

HRVATSKA BANKA
ZA OBNOVU I RAZVITAK

HVALA NA PAŽNJI!

www.hbor.hr

kreditiranje@hbor.hr; ruralni.krediti@hbor.hr

Strossmayerov trg 9

10000 Zagreb, Hrvatska

Tel: +385 1 4591 666

Fax: +385 1 4597 831

Područni ured za Dalmaciju

mkrneta@hbor.hr

Cvite Fiskovića 5

(Ekonomski fakultet u Splitu)

21000 Split, Hrvatska

Tel: +385 021 430 732; 456 010

Fax: +385 021 456 002